

Asia: VN/144/2022

Hallituksen esitys eduskunnalle työttömien opiskelua ja työttömyysturva-oikeutta koskevaksi lainsäädännöksi

Yleisiä huomioita esityksestä

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan kenttään.

Esitys on pääsääntöisesti kannatettava. Esitys helpottaa työnhakijoiden opiskelumahdollisuuksia ja mahdollistaa osaamisen kehittämisen aiempaa joustavammin. Esitys on myös linjassa jatkuvan oppimisen ajatuksen sekä työmarkkinoiden muuttuneiden vaatimusten kanssa. Esitys myös keventää sekä työ- ja elinkeinotoimistojen että kokeilualueen kuntien opintoihin liittyvää selvitystyötä. Kannatamme myös sitä, että työttömyysetuusoikeuteen vaikuttavat opinnot määriteltäisiin työttömyysturvalaissa tyhjentävästi. Tämä helpottaa työnhakijoiden epä tietoisuutta opintojen vaikutuksesta työttömyysetuuteen ja toisaalta vähentää harkintaa ja tulkintaeroja esimerkiksi eri toimistojen ja/tai kokeilukuntien välillä. Työttömyysetuudella tuettavien omaehtoisten opintojen aikaista työnhakuvelvollisuutta tulisi kuitenkin vielä arvioida.

Lausuttavaa luonnoksen työttömyysturvalakia koskevista muutosesityksistä

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan kenttään.

On tärkeää, että nämä selvittämättä jätettävät opinnot kirjataan lakiin tai sen soveltamisohjeeseen sanatarkasti. Nykyisen työ- ja elinkeinoministeriön ohjeistuksen mukaisesti vähäisiä harrastusluonteisia opintoja ei tutkita, mutta tämä laeva tulkinta on jättänyt myös liikaa tulkinnan varaa yksittäisille TE-asiantuntijoille siitä, mikä katsotaan harrastusluonteiseksi. Siksi myös jatkossa nämä selvittämättä jätettävät opinnot tulee olla selkeitä sekä työ- ja elinkeinotoimistojen että kokeilualueen kuntien asiantuntijoille. Opintojen kirjo on nykyään varsin laaja ja näemme riskinä sen, ettei erilaisia opintoja sekä tarvetta niiden selvittämiseksi pystytä lakiin yksiselitteisesti kirjaamaan. Takaisinperintöjen mahdollisuus on kuitenkin edelleen olemassa, jos työnhakija ei ilmoitakaan sellaisista opinnoista, joista hänen olisi tullut ilmoittaa ja joilla olisi ollut vaikutusta työttömyysetuuteen. Lakimuutos saattaa myös lisätä työ- ja elinkeinotoimistoille ja kokeilualueen kunnille kohdistuvia kysymyksiä opintoihin liittyen.

Lausuttavaa työttömyysetuudella tuettuna omaehtoisia opintoja opiskelevien palveluprosessista ja työnhakuvelvollisuudesta

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan kenttään.

Opintojen pää- tai sivutoimisuuden arviointi on ollut melko työlästä ja sen arviointi ollut haastavaa, mitä opintoja ylipäättään tarvitsee selvittää. Esitys selkeyttää prosessia ja vähentää turhien selvityksien tekemistä. Työnhakuvelvollisuuden ja palveluprosessin muuttaminen niiden työnhakijoiden kohdalla, jotka opiskelevat omaehtoisia opintoja yli kuukauden ajan ja jotka ovat suorittaneet ammatillisia valmiuksia antavan koulutuksen, tuo jälleen uuden muutoksen juuri opittuun malliin, mikä tulee kuormittamaan työntekijöitä niin työ- ja elinkeinotoimistoissa kuin kokeilualueiden kunnissa. Työnhakukeskustelujen pitäminen ja työnhakuvelvollisuuden seuraaminen tuovat myös lisätyötä, samoin näihin liittyvien mahdollisten laiminlyöntien ja seuraamusten selvittäminen.

Työvoimakoulutus on osoittautunut tehokkaaksi reitiksi työelämään. Siksi myös työttömyysetuudella tuettavia omaehtoisia opintoja tulisi olla mahdollista suorittaa alennetulla työnhakuvelvollisuudella erityisesti niiden alojen kohdalla, joita ei tavallisesti työvoimakoulutuksina järjestetä. Täysimääräinen työnhakuvelvollisuus omaehtoisten opintojen aikana on ristiriitaista, jos työnhakijalla on todettu olevan selkeä koulutustarve ja jos hänen nykyisellä alallaan ei ole työtä. Työnhakijalla ei myöskään välttämättä ole vielä opintojen aikana riittäviä valmiuksia hakea sen alan töitä, johon opinnot liittyvät, joten työnhakuvelvollisuus ei näissä tapauksissa todennäköisesti aiheuta työllisyysvaikutuksia. Sen sijaan tulisi kiinnittää enemmän huomiota siihen, että mahdollisuus opiskella omaehtoisia opintoja kohdentuisi lähinnä niihin työnhakijoihin, jotka eivät nykyiselle alalleen tosiasiallisesti työllisty tai jotka joutuvat esimerkiksi terveydellisistä syistä vaihtamaan alaa.

Lausuttavaa opiskelua koskevasta työttömyysturvan käsittelyprosessista

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan kenttään.

Työttömyysturvan käsittelyprosessi selkiytyy, kun lyhyehköjä kurseja, koulutuksia, pätevyitysmiskoulutuksia, kansalaisopintojen opintoja ja vähäisiä avoimen ammattikorkeakouluopintoja ei selvitetäisi TE-toimistoissa ja kokeilualueen kunnissa. Edellä mainitut opinnot ovat nykyisen työttömyysturvalain mukaisesti pääsääntöisesti sivutoimisia. Näillä opinnoilla ei myös ole tosiasiallista vaikutusta työnhakijan kykyyn vastaanottaa kokoaikatyötä tai osallistua erilaisiin palveluihin. Lyhyet opinnot voivat parantaa työmarkkinavalmiuksia ja samalla näiden selvittämättä jättäminen keventää TE-toimistojen ja kokeilualueen kuntien tekemää selvitystyötä.

Immonen Riku
Pirkanmaan työ- ja elinkeinotoimisto

Rantala Annina

